

GLAS

SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

LETO (año) XLIV št. 1-2

EL VOCERO DE LA ACCION CULTURAL ESLOVENA

de enero a julio 1998

SKLEPNA BESEDA

Po izjavah strokovnjakov so milijoni let soncu izpili dokajšnjo mero njegovih mladih moči. V naslednjem milijonu let se bo še bolj ohladilo, kar pa je v časovnem štetju en sam bežen hip, en sam medel preblisk iz neskončnih daljav preteklosti do trhlelega praga bodočnosti. O, sonce, ti vir življenja, obišči pogosteje tiste, ki so na tvoji starodavni sopotnici zemeljski obli žejni svetlobe, toplote, lepote in božje ljubezni. Oba potujeta ubogljivo po od Boga določenih smernicah; ljudje ali vsaj mnogi med njimi pa so postavili na svoj oltar poganska bogova Oblast in Moč ter poganskega malika Razvrat. Zato je tudi naša zemlja bolna. Zdravi se z najsodobnejšimi zdravilnimi pripomočki, ki razkrajajo duha in delo: z drogami in atomi. Razsvetli jim um, sicer bo zemlja umrla v lastnih plinih in eksplozivih. Le v miru, razumevanju in ljubezni se bodo krivulje življenja ljudem spremenile v gladke stezice.

Ded se poslavlja

Pod rodno streho lastovka
se vsako leto vrne,
a mene tuja zemljica
za vekomaj zagrne.

Ne bo nad grobom milo pel
mi zvon domače fare,
ne bodo pošumevale
žalujke vrbe stare.

Iz nageljna slovenskega
mi šopek naredite
in vsako leto na ta dan
na grob ga položite.

Polonca, ti Polončica,
si solzo z lic obriši,
na križ nagrobni v tih spomin
takole mi zapiši:

Tu sredi pampe žalostne
naš dedek dotrpel je,
do zadnjega, do zadnjega
po domu hrepenel je.

Mirko Kunčič
KRIVULJE ŽIVLJENJA

Poživljajmo slovenski kulturni svet!

(nagovor na Občnem zboru SKA dne 25. aprila 1998)

Z LETOŠNJIM občnim zborom začenja Slovenska kulturna akcija 44. leto svojega delovanja. Nekoliko razredčeni, saj zob časa tudi nam ne prizanese, stopamo naprej, nekoliko počasneje, a vendar pokončno in samozavestno, proti istim ciljem kot nekdanj in z enako vnemo iščemo lepoto, resnico in slovenskega duha.

Slovenski kulturniki v diapori se pomikamo naprej v neznane razsežnosti časovne dimenzije, ki se bo nekoč imenovala zgodovina. Vsako leto začenjamo orati nova, nepoznana polja. Zemlja stalno spreminja barvo in hranilne sestavine, a mi sejemo vedno isto seme, plod nešteti žetev izpred pol stoletja, seme slovenskega duha, ki se leto za letom v tujih zemljah oplaja z novimi sokovi in se bogati z novimi posebnostimi. Nekoč, pred mnogimi leti, je naš krmar Ruda Jurčec zapisal: "...Smo pač taki: lanterno smo tako visoko obesili, da imamo sedaj premalo sape, da bi jo upihnili..."

Danes vidimo, da je bilo prav tako. Naši pionirji so bili podobni Hernan Cortesu, ki je požgal ladje, da je svojim nergačem izbil iz glave malodušnost. Tu in tam so se večkrat slišali predlogi za našo ukinitvev, pa jih nihče ni poslušal. Saj to bi bilo popolnoma protin naravno, pravcata evtanazija naše svobodne kulture v zdomstvu. In tako gremo naprej, dokler bo v nas tlel ogenj slovenske samozvesti in sla po kulturnem ustvarjanju v veselstvu besede, misli, glasbe in podobe. Dokler bo živel zadnji mohikanec slovenske zdomske kulture, bo ta še živel, in ko bo temu prišla njegova ura, bo, kot vsi ostali, umrl pokonci, stoje, kot umirajo drevesa.

Nekateri prijatelji po svetu, ki prav malo poznajo bivanjsko realnost naše vodstvene skupine, ki slučajno živi in deluje na jugu ameriškega kontinenta, pričakujejo od nas čudežnih potez in podvigov, kot da bi bilo le od naše volje odvisno, kaj bo Kulturna akcija ustvarjala. Dejstvo je, da zgodovino in kulturo gradijo konkretni ljudje v določenem času in posebnih okoliščinah, z njim lastnimi zmoglostimi in omejenostmi, s svojo starostno težo, z zdravstvenimi, družinskimi, gmotnimi in še kakšnimi tegobami. Naj povemo tudi, da je bilo vse, kar se je pri nas ustvarilo lepega in dobrega, predvsem sad voluntarizma in kihotske zaljubljenosti v slovenstvo, ki presega vsako mero logičnega iskanja osebnih koristi ali časti. Dolga vrsta znanih in neznanih junakov iz našega Olimpa je zato zanemarjala svojo bivanjsko kariero in se predajala sladkemu ustvarjanju in sanjam, povezanim z napornimi urami dnevnega garanja in neprespanih nočnih ur, brez plačanih honorarjev in smo največkrat poravnavali stroške iz lastnih žepov. Tako smo se navadili delati, ali morda razvadili; tukaj v Argentini, pa menda še kje drugod po svetu.

Danes ni več težko prešteti preživelih veslačev v tem našem člunu. A vendar ni vse tako črno: med nami se pojavlja vedno več mladih prostovoljcev, ki z veseljem priskočijo na pomoč, kadar kakšen od onemoglih omahne in nas zapusti. Upanje imamo in trdno voljo, da se bo Slovenska kulturna akcija v teku nekaj let popolnoma pomladila. Akcija bo aktivna, če bodo aktivni vsi njeni člani, tudi tisti v oddaljenih deželah. Naj služi ta moj nagovor kot poziv vsem slovenskim kulturnikom širom sveta, da s skupnim naporom obdržimo in poživimo ta naš "slovenski kulturni svet". Naj nam Bog pomaga!

Marijan Eiletz

ODBOR SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

izvoljen na Občnem zboru
dne 25. aprila 1998

<u>predsednik:</u>	arh. Marijan Eiletz
<u>podpredsednika:</u>	dr. Katica Cukjati in dr. Jure Rode
<u>tajnica:</u>	Milena Ahčin
<u>pomočnica tajništva:</u>	Andrejka Papež
<u>blagajnik:</u>	Lojze Rezelj
<u>referentka za</u> <u>mlade ustvarjalce:</u>	Andrejka Papež
<u>nadzorni odbor:</u>	arh. Jure Vombergar, Milan Volovšek

obenem so člani odbora vsi vodje posameznih odsekov:

<u>literarni odsek:</u>	Tine Debeljak in Vinko Rode
<u>filozofski odsek:</u>	dr. Mirko Cogala
<u>teološki odsek:</u>	dr. Jure Rode
<u>družbeno-zgodovinski</u> <u>odsek:</u>	dr. Katica Cukjati
<u>gledališki odsek:</u>	Lojze Rezelj
<u>glasbeni odsek:</u>	prof. Ivan Vombergar
<u>likovni odsek:</u>	Milan Volovšek in Andreja Dolinar-Hrovat
<u>prirodoslovno-znanstveni</u> <u>odsek:</u>	Tine Debeljak
<u>uredništvo Meddobja:</u>	konzorcij, ki ga predstavljajo vodje odsekov, predsednik: Vinko Rode predstavnik za Evropo: Lev Detala
<u>uredništvo glasila</u> <u>Glas SKA:</u>	odbor, pod koordinacijo tajništva.

Poročilo na občnem zboru o delu v dvoletnem obdobju.

Čas po 22. rednem občnem zboru je bil razgiban in kljub težavam uspešen. Takoj v prvih dneh nas je pretresla smrt Franceta Papeža, vrzel, ki je za njim ostala, bo nemogoče ali vsaj zelo težko zapolniti. Hčerka Andrejka bo s časom uredila zapuščino. Med uradnimi dopisi je polno osebnih pisem, kar delo otežkoča. - Maja smo imeli predavanje dr. Andreja Finka, bilo je dobro obiskano. - Junija nas je obiskal naš član dr. Janez Zorec, ki nam je skušal približati težke pojme astrofizike. Predavanje je imelo naslov: *Pomanjkanje mase v vesolju*. - 6. julija je Adriana Omahna pripravila samostojno razstavo slikarskih del, večinoma olj. Mlada umetnica je vzbudila zanimanje številne publike. - Avgusta smo doživeli nepozaben večer naših svetovno priznanih pevcev Bernarde, Marka in Veronike Fink. Koncert je bil v cerkvi, ki je bila nabito polna. - 13. septembra je predavala Veselka Šorli-Pucova o *vitrajih, barvnih oknih*. Predavanje je spremljala z diapozitivi. - Septembra je Matjaž Puc govoril o strategiji vračanja. Oktobra nas je obiskal dr. Tone Prešeren in nam predaval o svoji doktorski tezi, ki jo je branil na Gregorijani. Predavanje je poživil z glasbenimi vložki, kot pevec in kitarist. - Novembra je bila predstavitev dr. Gogalove knjige *Usoda izseljencev*, predstavil jo je dr. Lojze Kukovica. - Oktobra nas je bridko presenetila smrt zadnje čase zelo plodnega pisatelja in našega zvestega sodelovca Toneta Brulca. -

V tem letu smo izdali dva zvezka Meddobja in dva lističa Glasa. Glas smo tiskali v večji nakladi in smo ga razdelili tudi naročnikom Svobodne Slovenije in Oznanila. - Novembra sta podala ostavko dva naša člana, vodja družbenega odseka in vodja umetniškega odseka. Odbor je ostavki sprejel in se gospodoma zahvalil za opravljeno delo. Za vodjo umetniškega odseka smo povabili gospo Andrejo Dolinar Hrovatovo, za pomočnika ji bo Milan Volovšek. Družbeni odsek je trenutno brez vodje. Septembra je odšel službeno v Rim naš podpredsednik dr. Jure Rode, vrnil se bo sredi leta 1998. - Dejavnost po poletnih počitnicah smo začeli z izdajo nove številke Meddobja. Na prvem kulturnem večeru smo predstavili Lenčkov Zbornik *Vrli mož, ki ni živel za sebe*. Delo je predstavil Lojze Rezelj, ki je končal delo, ki ga je začel Avgust Horvat. Na drugem kulturnem večeru so mladi lanuščani nastopili z Molierovo komedijo *Zdravnik po sili*. - Zadnji dan maja smo imeli razstavo Volovškovih olj. Bila je zelo lepo obiskana, 26. odličnih olj, glavni motiv je bila ženska figura, dela so iz različnih dob Volovškovega pestrega življenja. - Nenapovedan kulturni večer je bil zanimiv koncert slovenskih ljudskih pesmi, ki nam jih je podala Bogdana Herman iz Slovenije. - Julija nam je dr. Kociper predstavil svojo obširno knjigo spominov, *Kako sem živel*. Izšla je v Ljubljani, predstavila sta jo gospoda Eiletz in Loboda.

Avgusta smo imeli razstavo del pokojne Bare Remec. Dela so bila izbor iz njene obilne zapuščine, ki čaka obravnavanje umetnostnih zgodovinarjev. - Izredno glasbeno doživetje je bil koncert zbora mladih bariloških pevcev, ki jih vodi Andrej Jan. Ocena zbora zasluži vse superlative. - Novembra smo predstavili tri knjige Ivana Korošca, dve pesniški zbirki in knjigo črtic. Izšle so v Sloveniji. - Novembra nam je predaval gost iz Slovenije dr. Janez Gril. Stanje v Sloveniji nam je prikazal v lepši luči kot smo ga videli prej in smo mu hvaležni. Gost iz Pariza, dr. Andrej Bajuk, je v novembru predaval o Preobrazbi evropskega gospodarstva. - Že sredi poletnega vzdušja smo pripravili zadnji letni kulturni večer, na katerem smo predstavili pesniško zbirko Toneta Rodeta *Mesto Pristan*, obenem smo imeli razstavo likovnih del Tilke Močnik. Obisk je bil polnoštevilčen, publika je bila navdušena. - V Ljubljani je bila v tem letu važna prireditve, *Evropski mesec kulture*. Na tem smo tudi mi sodelovali. Predsednik je govoril o slovenski ustvarjalnosti v diaspori, Marko Bajuk je zapel nekaj slovenskih in argentinskih samospevov, likovna razstava je prikazala izbor del starejših zdamskih umetnikov pod vodstvom Verene Zorn, kritik France Pibernik je govoril o slovenskem zdamskem pripovedništvu, Zorko Simčič je govoril o treh temah, Helga Glušič je govorila o slovenski zdamski poeziji, predaval je Edo Skulj o glasbenem ustvarjanju Slovencev po svetu, nekaj samospevov je podal Marko Fink, Tine Debeljak je podal sliko: Slovenska kulturna akcija, njeno poslanstvo in dejavnost, p. Bruno Korošak OF.M. je govoril o Baragi. Tudi v letu 1997 je izšlo Meddobje v dveh zvezkih. Vsak je imel tudi umetniško prilogo. Izšli sta dve številki Glasa.

Tajnica Milena Ahčin

Slava

Dne 23. junija 1998 nas je zapustil pisatelj, dramaturg in politik, dr. Stanko Kociper. Njegov literarni sloves se je po osamosvojitvi Slovenije ponovno utrdil s ponatisom nekaterih njegovih predvojnih in v zdomstvu napisanih del. SKA je pripravila lansko leto v Buenos Airesu predstavitev njegove zadnje, brez dvoma najpomembnejše stvaritve, 535 strani obsegajoče knjige zgodovinsko-memoarne vsebine *"Kar sem živel"*, ki je izšla v Ljubljani pri založbi Mladinska knjiga. Njegov literarni opus, prežet z globokim domovinskim čutenjem že ima svoje zaslužno mesto v slovenski kulturni zgodovini. Tudi mi ga bomo ohranili v hvaležnem spominu.

Knjige

Toronto, 14. dec. 1997

Spoštovani gospod Marijan Eiletz

založba Slovenska matica v Ljubljani je 28. oktobra 1997 predstavila v svoji redni izdaji štirih knjig tudi moj roman z naslovom POTICA ZA NAVADNI DAN.

Roman obsega 66 poglavij na 323 straneh in je ilustriran z 38 risbami.

Platnice je opremila Dolores Neri, uvod pa je napisala dr. Irene Mislej.

Knjiga se dobi pri Slovenski matici v Ljubljani, Kongresni trg 8, 1000 Ljubljana, Slovenija, p.p. 458, kot tudi pri avtorju Tedu Kramolc, 40 Bucksburn Rd., Rexdale, Ontario M9V 3V3, telefon 416-749-0056.

Cena knjige je 5985 SIT (Sovenskih tolarjev)

Tečaj kanadskega dolarja je 177,3 SIT

Tečaj ameriškega dolarja - 164,2 SIT

Tečaj funt šterlinga (UK) - 273,6 SIT

(Uradni tečaji ljubljanske banke z dne 29. oktobra 1997)

Zdaj pišem nov roman -
Lepo Vas pozdravljam

Ted Kramolc

Tone Rode: MESTO PRISTAN

Tone Rode je izdal svoj pesniški prvenec *Zenice* že pred nekaj leti. Zbirka je bila odmevna tako med nami kot v Sloveniji (Jože Snoj, Helga Glušič, Avgustin Pirnat, Andrej Rot, France Pibernik). Pri SKA jo je predstavil Tine Debeljak.

Mesto Pristan je druga pesniška zbirka T. R. Tudi ta je izšla pri SKA in jo je na kulturnem večeru 15/12/97 predstavil Debeljak. Naša kulturna ustanova si šteje v čast, da more posredovati slovenskemu občestvu delo mladega literata, ki pripada že tretji generaciji zdomcev. Izraža pa tudi zadovoljstvo ob dejstvu, da je še ena "tiskovina" zablestela v ozvezdju Gutenbergove galaksije. Tej je namreč usojeno, kot pravijo, da bo počasi ugašala, spričo novih medijskih možnosti.

V *Zenicah* se avtor predstavi takole: *Tvoj sem, čeprav nisem vrela pristaniška kri... tvoj Slovenec, Buenos Aires*. Novi zbirki je prav to mesto dalo naslov. Mesto pristan dojemata pesnik z našo zdonsko optiko, njemu pripada po rojstvu, po šolanju, po poklicnem delu in v neki meri tudi po čutenju, nikakor pa ne po tradiciji, tako družinski kot občestveni. Zavezan je Buenos Airesu, a tudi, morda še bolj, slovenstvu v argentinski izdaji. *Mesto pristan* je pričevanje o tej sintezi, rekel bi, težki sintezi slovenstva in kozmopolitskega vlemesta. Slovenstva, ki je po svojem izvoru podeželsko in Buenos Airesa, ki je naplavina vseh mogočih ljudstev sveta, mesto v procesu divje, nekontrolirane rasti.

Kar vem, je *Mesto pristan* prvi naš pesniški pristop k buenosaireski tematiki. Kar nas je starejših, smo vsi bolj zagledani v rodno domovino, in to z dobro mero domotožja. V tej zbirki pa stopi v ospredje novi svet in seveda tudi vsa zagonetnost novih časov, novega okolja. V pesmi *Usta* (Postmoderni) takole: *nova usta/ nove žile/ nove/ žolčaste/ kisline/ nove sheme/ za besede/ nove rože/ iz stare krste/ da jih trebiš/ v nove skledel/ in jih žgeš/ v strupene/ pline*.

Besedilo pušča občutek, navkljub "novostim", kot da je svet obrabljen in onesnažen.

V primerjavi s prvo Rodetovo zbirko, dr. Helga Glušič takole označi drugo: "V novejših pesmih je značilna urbana podoba pesnikovega zrenja (temna asfaltnost); pesnikovo občutenje sveta je mračnejše, njegova pripadnost urbanemu svetu ga ogroža in temu se skuša izogniti z uporabo." (*Moji/ asfaltni/ prsti/ rujejo/ smrti/ zobe*.) (Njive, str. 13)

Z ozirom na oblikovno plat, Helga Glušič ugotavlja naslednje: "Pesem ima za Rodetovo poezijo značilen in močan notranji ritem, kateremu pesnik podredi ostale oblikovne značilnosti poezije (asonanco, redkokdaj uporabljano rimo, členjenost na kitice), tako da je njegov verz v tehničnem pogledu povsem osvobojen."

To pomeni, da je poet suveren, da si privoščiti ne samo kako izredno dovoljenje v izrazu - *licentia poetica* -, ampak da se prosto, nevezano poigrava z besedami, podobami, ne meneč se celo za sintakso, za logiko. Vsega tega je osvobojen. Išče pa seveda neko globjo skladnost, neko zastrto podobo stvarnosti. Nekako tako kot slikar, recimo Van Gogh v lastnem portretu ali Grohar v Sejalcu: če jih gledaš fragmentarno, na drobno, preveč iztopa vsaka poteza (pincelada), a v celoti se lepo zlije v magično podobo. "*Jaz sem griva./ Ti si mila/ bela sliva./ Daj, pribijva se/ vzporedno dnevu/ vodoravno v smrti! Plapolajva/ v lesu/ do podira/ do podira/...ker ni noč/ ampak je stena/ ...križno/ štejeva/ dna razpok*." (Stena, str. 17) Podobno v pesmi Kepa: "*Vije./ vije./ violina./ v lini v nebu, v levem delu obzorja./ motna je gladina morja./ vijolična strma višina,... trdna, mrzla, znotraj kepa, ker kislina se nabira - in tu, nepričakovano udari močna podoba: pest na kamnu/ učim moliti*." (str. 29) Podoba, ki ponazarja avtorjevo temeljno naravnost v preseganje vsakdana.

Ko sem knjižico dobil v roke in sem preletel komaj nekaj pesmi, sem začutil magijo besed, čarobno igro besed in podob. Je igra, ker je spontana, prosta, drzna, včasih kar nora. In ta besedni ples te zaplete v čudovito in čudežno igro ustvarjanja. Vstajajo čisto nepričakovane podobe, osuple zveze misli in podob. Vse to pričara enkratno doživljanje poustvarjanja. Absurdni fragmenti se sestavljajo v pomembno celoto. Malo je naravnost povedanega, skoro vse se riše konotativno, navidezno kot s samovoljnimi potezami, ki pa v kontekstu celote točno odgovarjajo neki zamisli.

Kakšna podoba Mesta - Buenos Airesa - vstaja pred nami?

Materia prima te slike, recimo njene barve, so vsekakor mračne, senčne, mrzle. "*Neoni svetijo na cesto./ Leseni vrtiljak stoji./ Vrti se okoli njega črno mesto/ v obročih rumenih in rdečih luči./ Se kava v skodeli modrasto vrtilnič/ ali se sence love okoli nje?/ Metropola naju v tem plesu trpinči./ Lakirani konji pa v dežju bledé*." (Mesto, str. 38)

Pesem *Pristan*, enako kot prejšnja, je opisnega značaja. Za gloslo ima Prešernov verz: "*čas v nji rabelj hudi*..." Po prvi kitici se pesem odločno uvrsti v sonetno obliko: "*Vznemirja me pesem pristana./ rjava veriga in ladja./ v blatno dno udrt hrbet./ na rob priklenjeno zapestje*."

Izklopotalo so se mrtve kocke tlaka./ Izkotalilo se je kamenje iz vlaka./ Megla nad zalivom zastaja in čaka./ da reka tirobnobrevir izmomlja... V grlu pristana je pesem nastala./ Ječar ti jo v temi šaljivo grgrá. (str. 39)

Podobno tudi pesem *Ceste*: *V deroče ceste utaplja vesla vrag./ Mežika mi peneča sled njegove grive*... (str. 43)

Buenos Aires za Toneta Rodeta ni sončno mesto, ni kar nič prijazno, gostoljubno. Nasprotno, skoro po Kafkovo mo-

Knjiga

V Ljubljani je koncem leta 1997 izšla pri založbi Modrijan knjiga z naslovom ARGENTINA, katere avtor je pok. Tone Brulc, uredil pa jo je Andrej Rot. Obravnava na kritičen način in v slogu novelirane zgodovine, kot smo ga že vajeni iz Brulčevih "Judeževih grošov", dogajanja in občutke v letih po naselitvi v Argentini.

reče. "Lupinast hodim/ s to okroglo grozo v koži./ Se nabiram po vsakdanjem tlaku." (Lupina, str. 51)

Ko že omenjamo Kafko: tudi metamorfoze se pojavljajo, na pr. v zgornji pesmi: "In postajam grmič v oblasti oblakov." Ali: "Morda prežgeš v temnem molku/ škrge." Ali v zgoraj navedeni pesmi **Stena**. V tej in mnogih drugih je očitna tudi ludistična poteza Rodetove poezije (Glusič), na pr. v pesmih **Sonce, Košara, Kapa**.

Zbirka ni nikak spev Buenos Airesu; Mesto pristan je le oder osebne pesnikove življenjske usode. V najglobljem pomenu je eksistenčna izpoved, v dokaj besedilih pretresljiva tožba nad danostmi velemestnega okolja. V uvodu v tretji del knjige, takole: "V neustavljivem pospešku divjega mesta, v silnem vrtincu samega sebe vidim, kako v zamreženi posodi usode plajhajo javorove veje." (str. 35) V **Sanjah**: "Če kdo uprašuje/ mene ni. Odšel sem/ v prostore/ norih sanj.../ ...Mestnih špranj."

Pesem **Golobje** je metrično perfektna, ludistično razigrana, a tudi ta ni brez primesi svetobolja: *Na vogalu golobje,/ v temnem lokalu gospodje.../ Golobom noč najde žlebove./ Gospodom postelje gobove...*

Religiozni čut je zelo močno izražen v pesmi **Kruh in Vino ter Lov**. V tej zadnji: "Isčem te/ seme duha./ Puščica sem napetega/ loka upanja na preži/ svetega."

Končno še to: v dveh verzih se naveže na znanega buenosaireškega poeta: *Setenta balcones/ y ninguna flor: (Fernández Moreno).*

Vinko Rode

Glas iz Tokia

Domovina, zdomstvo, tujstvo, kultura, politika in teologija so za razmišljajočega človeka vselej mikavne teme, saj lahko poglovitno zaznamujejo slehernika. V osemnajstih esejih (**Eseji z japonskih otokov, založba Obzorja, Maribor**) jih zarisuje doktor teologije, jezuitski misijonar v Japonski prestolnici (od leta 1956), pesnik in esejist **Vladimir Kos**. V uvodnem poglavju pojasnjuje pomen eseja, njemu priljubljene oblike pisanja. "To je posebne vrste pot: včasih je treba ubrati pot vstran k znanosti, ne da bi ostali pri njej; včasih je treba ubrati časnikarsko bližnjico, da laže in prijetneje nadaljujemo. Pot se ne ponavlja in vendar je stara, ker je odziv na tisto staro, prastaro željo po domačnosti v svetu." Prvi esej - Japonski primer - predstavi to daljno deželo (122 milijonov prebivalcev, površina 377.000 kv. km), zgodovino, kulturo, izročilo; ob tem pa razmišlja tudi o Sloveniji, kakor se mu ta odpira po izbranih razpravah slovenskih mislecev doma in po svetu. Srečanje na mostu je esej, ki daje videz literariziranega sestavka, pa je mnogo več kot to. Gre za filozofsko-teološki esej, v katerem kritično členi pisanje enega izmed slovenskih teologov o živem Bogu oziroma nauku o Sveti Trojici. V vsakem eseju se pisec svetovljansko suvereno sprehodi po orbiti človeške misli, ki so se porajale v deželah domala vseh celin. Pisec spremne besede, akademik dr. Jože Pogačnik, je med drugim zapisal: "Knjiga razkriva pomen v domovini še neznanega esejista, hkrati pa s tehtnimi informacijami in razmisleki odpira slovenski kulturi nadvse zanimiv svet Japonske, ki je v današnjem času že tudi pri nas predmet posebnega interesa in privlačnosti."

jz

(Družina 27-3-98)

Jubilej

Dne 17. aprila 1998 je izpolnil 70 let **dr. Marko Kremžar**, naš dolgoletni član, pisatelj, dramatik, ekonomist, sociolog, ideolog in politik, profesor na Slov. srednješolskem tečaju, in gospodarski svetovalec pri tukajšnjih velikih podjetjih. Želimo mu še mnogo let zdravja in plodnega ustvarjanja!

Pišejo nam

27. januarja 1998

Dragi gospod Eiletz,

Ko me dosega glasovi o SKA in Meddobu, vendar le po ovinkih in z zamudo, se mi vendarle zdi, da bi kot "ustvarjalni član" smel in moral nekaj več vedeti. Gusti Horvat me je opozoril, da bo menda aprila občni zbor, ki bo gotovo moral o marsičem razpravljati in tudi odločati. Ne bi rad šele nekaj mesecev kasneje slišal o pomembnih odločitvah.

Glavno, kar me trenutno zanima, je bodočnost Meddobja. Razgovor, ki ga je urednik imel v Ljubljani in je bil objavljen v časopisu, ni obetal nič dobrega. Hotel sem takoj reagirati, a sem raje počakal. Zdaj je odzvonil Celovski zvon - poročilo, ki sem ga napisal v Ameriško domovino, je priloženo - in kot mi sporoča Ing. Kattnigg bo odnehalo tudi Meddobje. Napoveduje mi pa novo revijo, ki jo bodo v Ljubljani izdajale tri Mohorjeve skupno z Družino.

Naj v Evropi sklepajo karkoli, naj tam izide kolikor hoče raznih revij, Meddobje ne bi smelo odmrtni. Nerazumljivo je, da je Janežič uspel privabiti k sodelovanju za zbornik Dom in svet dokaj članov SKAja, tudi iz Argenitne, Meddobje jih pa ne bi moglo? Emigracija potrebuje samostojno glasilo. Nobena revija v Sloveniji ni sposobna ali pripravljena sprejemati prispevke emigrantskih piscev. Rabijo jih, ko se z njimi lahko okoristijo, drugače jih imajo za nepotrebno nadlogo.

Gradivo za Meddobje leži v arhivih SKAja. Že ducate zgodovinskih opisov je bilo zadnja leta objavljenih o tem, kaj je SKA delala in kaj so njeni člani hoteli napraviti. Meddobje bi moralo biti prvo, da v tisku objavi razprave in govore, ki jih imajo člani SKA po svetu, namesto da izhajajo v drugih časopisih in revijah. V arhivih SKA je obilo gradiva, ki bi lahko napolnilo nekaj zvezkov Meddobja. Zakaj ne bi objavili korespondence, ki se je nabrala? Zbrano ali izbrano? Ob pregledovanju Ložarjeve korespondence pri raznih ljudeh, sem seveda naletel na pisma Marjana Marolta, Tineta Debeljaka in Rudeta Jurčeca. Kramolčeva pisma so na več mestih - danes v Ljubljani. To je zgodovina! Tudi jaz imam ducate pisem in sporočil, vendar bi bilo najprej treba prinesiti na dan "uradno korespondenco", kot pravi Marolt v pismu Ložarju. Saj ste videli, kaj je s korespondenco napravil Beličič v zadnji Mladiki. To ni tako nemogoče delo. V Ljubljani so mi tudi povedali, da se je Tine Debeljak ml. razgovarjal z NUKom, da bo tja šla očetova zapuščina, ko mati umre. Gospa Vera Debeljak je medtem umrla, kakšna bo torej usoda zapuščine? Ali Tine Debeljak samo govori, ali bo iz tega kaj nastalo? Četudi je kar sprejemljivo, bi bilo absurdno, da bi šele nekdo v Ljubljani iz tega gradiva izbral stvari in jih objavil.

Meddobje bi se lahko napolnilo s poročili in ocenami pomembnih knjig, pomembnih za emigracijo. Nekdo bi moral napraviti analizo obeh Brulčevih knjig, obdelati bi bilo treba Kramolčevo, tudi Urbančičevo, potem pa knjige, ki so izšle v Soveniji in zadevajo emigracijo.

Leta 1985 je Meddobje objavilo prvi del Ložarjeve biografije. V rokopisu (gradivo ima v rokah Helena Podlogar-Ložar) sta dva izdelana dela njegovih biografskih zapiskov iz dnevnika. Vsaj del tega bi bilo vredno objaviti.

Hotel bi Vam samo nakazati, da je obilo možnosti napolniti strani revije, vendar se je treba zbuditi in seči do ljudi, ki bi bili sposobni v revijo prispevati.

Seveda je treba doseči članstvo. Danes so se poštna razmere že toliko popravile, da je tudi mogoče pošiljati pošto. Tudi elektronska pošta in FAX deluje - čeprav doslej še nisem utegnil dobiti stika z Argentino.

Ostaja staro vprašanje, kako naj ljudje, ki se za slovenski tisk po svetu zanimajo, do njega pridejo. Naznanila v Svobodni Sloveniji in v Glasu SKA niso dovolj. Obvestila morajo priti do ljudi bodisi po direktnih osebnih spodbujanjih, ali v občilih širše cirkulacije. Med te spadata Družina in tržaško-goriški Novi glas. Oglasi stanejo, poročila so zastoj.

Danes imate v Buenos Airesu slovenskega ambasadorja, ki je po službeni dolžnosti dolžan skrbeti za slovenske državljane tam. Njegova dolžnost je, da Vam odpira vrata. Meni ni dolžan ničesar, ker nisem državljan republike Slovenije.

Hotel sem Vam posredovati svoje mnenje, ki ni nič dosti drugačno od tega, kar sem SKA in Meddobju zatrjeval že vsaj dve desetletji. Še predno sem bil sprejet med njene člane.

Vam in vsem Vašim sodelavcem želi mnoga uspeha,

Jože Velikonja

Celovski zvon je odzvonil

V novem letu 1998 nas ne bo več vsake tri mesece prebujal *Celovski zvon*. Zadnja številka (56) nosi oznako oktober 1997. *Ameriška domovina* je spremljala začetek revije in od tedaj naprej vseh petnajst let izhajanja. V zadnji številki CZ je sicer napoved, da bo začela izhajati nova revija, a od napovedi do uresničitve je navadno dolga pot. Težko je verjeti, da je revija prenehala zato, ker Mohorjeva družba ne more več kriti finančne izgube. V Ameriki že dvajset let izdajamo revijo *Slovene Studies* brez vsakršne podpore ustanov, ministrstev ali založniških družb. Pravi vzroki so gotovo druge.

V zamejstvu in zdomstvu, kakor ta svet pogosto označujemo, obstaja samo še ena slovenska revija, to je argentinsko *Meddobje*. Zdaj je na njej, da se premakne iz argentinske oddaljenosti v bolj zajetno celotno slovenstvo. Vendar tudi od tam z juga slišimo bolj vznemirljive kot spodbudne novice. Menda danes ni več vprašanje, ali bo za to revijo na razpolago denar, da bodo lahko tiskali nekaj sto izvodov in jih poslali v svet. Bolj tvegano je, kje so pisci, ki bi pri njej sodelovali.

Celovski zvon je začel in obstajal s finančno in organizacijsko podporo celovške Mohorjeve družbe. Njeni spretni vodniki so razumeli, da je v zamejstvu nujna revija, ki bo predstavljala "drugi glas", ko je v Sloveniji prevladovala komunistična enoglasnost. Trudila se je, da bi segla preko meje, a je ob tem zadevala na pogoste zapreke. Zato je prilagojevala svojo vsebino tako, da bi bila tudi za enoumno Slovenijo sprejemljiva. Zato za marsikoga po svetu ni bila nekaj novega in nekaj "našega".

Po začetnem navdušenju - uredniki so potovali po svetu in pridobivali podporo - se je marsikdo v svetu reviji odmaknil. Zamejski in zdomski predstavniki v reviji niso uspeli uveljaviti svojih gledanj. Bili so koristni s svojimi imeni in ugledom - in naročniki, redko so bili dobrodošli s svojimi gledanji.

Revija se je dokaj spremenila leta 1994, ko je prevzel uredništvo prvi pobudnik revije Vinko Ošlak. Postala je bolj zavzeta za filozofska gledanja, ki jih v svetu poznamo - in smo jih odklonili - četudi so nova za Slovenijo. Postajala je pa tudi bolj avstrijska, zdomska Slovenija je postala bolj oddaljena - že nekaj let pogrešam vesti o slovenskem uveljavljanju v ameriškem svetu, moja opozorila uredniku in uredniškemu odboru so ostala brez odgovora - na Koroškem pa si ni znala pridobiti podpornikov, ki bi jo brali in se nanjo naslanjali.

Ko razmišljam o vzrokih, zakaj je revija prenehala, povzemam nekaj svojih gledanj na delo in življenje v zamejstvu in zdomstvu, ker ga poznam in mu sledim ter delno pri njem sodelujem že pol stoletja. Alojz Rebula je pisal o tem ob izidu petdesete številke *Celovskega zvona*.

Pri slovenskem tisku v svetu morajo biti izpolnjeni nekateri pogoji, brez katerih ni uspeha. Najprej so potrebni

pisci, ki svoja razglabljanja in svoja gledanja zapišejo in jih posredujejo. Morajo pa biti tudi bralci, ki so pripravljeni brati, a tudi kupovati knjige in revije, ne zaradi neke nejasne obveznosti do slovenske skupnosti, ampak zato, ker jih stvari zanimajo, ker so jim privlačne.

Gotovo je prvi pogoj, da vedo zanje. Za *Celovski zvon* je malo kdo vedel. V Sloveniji, v zamejstvu, v zdomstvu. V knjigarnah ga ni bilo, občasne objave v drugih občilih so redkokdaj zapisale njen obstoj in njena gledanja.

Govorim predvsem o času po proglasitvi slovenske samostojnosti. Po letu 1990 odprte meje in večja možnost svobodnega razpravljanja niso prinesle poživiljenja in sprostitve.

Podrobna obravnava bi zahtevala več prostora, kot bi bilo primerno za *Ameriško domovino*. Te povezanosti med ustvarjanjem in nabavljanjem je premalo, ob tem se marsikatera ustvarjalnost ustavi - ker ni odjemalcev. *Ameriška domovina* je uspela vsaj doslej premostiti to delitev, predvsem po prizadevnosti urednika.

Slovenske revije po svetu imajo večje težave. Niso prodrle v Slovenijo, tam jih ni videti v knjigarnah in v časopisnih oglasih.

Če se omejim na revije, ki so izhajale izven administrativne Slovenije: tržaški *Most* je odnehal pred leti, ker mu je zmanjkalo moči graditi most med Italijani in Slovenci - revija je bila vseskozi dvojezična. Tržaški *Zaliv* je odmrll, ker se je njen ustvarjalec Boris Pahor utrudil.

Zrastle je nekaj vtis, da bo po začetku slovenske samostojnosti in odhodom enostrankarskega režima pač "matična Slovenija" skrbela za glasila, v katerih bodo drugače misleči lahko objavljali svoja gledanja. Tako je svetoval tudi kulturni minister v začetku samostojne Slovenije, naj bi zamejske in zdomske revije prenehale, "ker je v Sloveniji nova svoboda in so zato zunanje revije nepotrebne". *Meddobje* ni sprejelo nasveta in še vedno živi a komaj. *Celovski zvon* je utihnil.

Mnogo razlogov bi lahko našteali za to odmiranje. Najmanj prepričljiv je izgovor, da ljudje ne berejo in da pisci ne pišejo. Piscev je tudi v emigraciji in zamejstvu dovolj, da bi spodobno revijo napolnili s svojimi prispevki. Vendar je treba vedeti zanje in jih sodelovanju pridobiti. Poziv v sami reviji ali časopisu ni dovolj. Stiki morajo biti osebni in ponovni. Zato pa so uredniki. Uredniki, ki sodelovanje omejujejo, namesto da bi ga spodbujali, ne bodo uspeli. Zato je *Celovski zvon* odklenal. Zato bo zamrlo tudi *Meddobje*, če se urednik ne bo prebudil.

Drugo je, kje so bralci. Bralci so, a jih je treba doseči. Ne samo z zahtevami, da morajo iz slovenke zavednosti revijo naročiti, ampak jih je treba privabiti z zanimivim pisanjem. Za nas po svetu je malo privlačno, kako se čolnarji zabavajo po pristanih v Sredozemlju, oblečeni ali goli, kar se je zdelo uredniku *Celovskega zvona* primerno za "krščansko revijo", ki predstavlja "krščanski pogled na svet"; malokoga zanima, ali kaj izide v esperantu ali v kakem drugem neobičajnem jeziku.

Slovenski ljudje po svetu napeto pričakujejo resnih razprav o naši usodi - Janez Gradišnik je v zadnji številki *Celovskega zvona* bleščeč branitelj slovenskega jezika in smo mu hvaležni zanj. Kaj malo nas ganejo ocene knjig, ki jih ni mogoče dobiti v roke in ki za slovensko življenje po svetu nič ne pomenijo.

Kje je v *Celovškem zvonu* poročilo o številnih tiskih, tudi izdanih Mohorjeve družbe, po kateri bi ljudje zunaj v svetu segli z veseljem in zanimanjem: knjige o škofu Vovku in škofu Leniču (če bi nižja cena olajšala nakup), nove izdaje ljudskega branja, tudi knjiga o goriškem rojaku Davidu Doktoriču, četudi je knjiga izšla pri goriški in ne celovski Mohorjevi? Tudi Lojze Rebula zasluži, da bi segli po njegovih knjigah, ne samo, da beremo v *Celovškem zvonu* njegov dnevnik iz leta 1972.

V reviji "slovenskih kristjanov" je papežev obisk v Sloveniji bil deležen le enega stavka: v Ošlakovem zapisku "Mislim sem, da ste Američani..." (št. 51, str. 6), ko so mu v Postojni zapeli pozdrav "Happy birthday to you". Kot

videti, papež ni imel sporočila, ki bi ga bilo vredno obravnavati v reviji, ki trdi, da sloni na krščanskem pogledu na svet. Res je, da se število slovenskih bralcev v svetu krči. Krči tudi zato, ker ne dobijo v roke branja, ki jih bi pritegnilo. Celovski zvon je odklenkal, ker ni znal ujeti, kaj naj bi bralcem nudil. Odpisal je drugo za drugo skupine interesiranih bralcev, zaprl se je v svojo levičarsko-krščansko filozofijo, ki je zanimiva za peščico ljudi, bil je gluh za sodobni svet in njegova tveganja. Za nas v Ameriki je bil večkrat žaljiv v svoji karikaturi Amerike in amerikanstva. Vendar smo to prenesli, čeprav bi nepoučenost zlahka zavrnili.

Velika škoda je, da je revija prenehala. Tako kot je v Ljubljani utihnil dnevnik *Slovenec*, in so posledice tega molka zelo globoke, bo konec Celovškega zvona prizadel marsikoga. Ali je izgubo mogoče nadomestiti?

Dr. Jože Velikonja
(Ameriška domovina, 15. januarja 1998)

STUDIA SLOVENICA

Raziskovalni institut / Research Institute

Ravnatelj / Director Dr. Janez A. Arnež

6. januarja 1998

Spoštovani gospod Eiletz!

Milostipolno leto 1998 Vam in Vaši gospe želiva oba z ženo.

Verjetno ste bili že obveščeni, da Mohorjeva družba – Celje ima v načrtu ponatisniti nekatera dela, ki jih je izdala SKA. Na njih prošnjo sem jim dal:

Simičič, Zorko: *Človek na obeh straneh stene.*

Jurčec, Ruda: *Ljubljanski triptih.*

Papež, Francé: *Osnovno govorjenje.
Dva svetova
Zapisi iz zdomstva.*

Zdelo se mi je potrebno, da Vas o tem obvestim. Sicer sem pa prepričan, da se boste o teh stvarih že sam pomnil z založbo.

Lepo pozdravljam.

Janez Arnež

Carta

(Pismo Vladimirju Kosu)

Respetado señor
Vladimir:

*Mi espíritu es tan simple
como la lluvia deslizándose sobre una ventana.
¿Qué ambición puedo tener?
Tal vez yo no me conozca bien
y esté equivocado,
pero si pienso en la pregunta:
¿qué es lo importante?,
me contesto:*

*tener un cigarrillo.
Dejo las palabras a los
iluminados del mundo.
Ya ve, escribo poco.
Si alguien me pregunta por qué hablo
tan poco,
le digo:*

*No pretendo arreglar el mundo,
ni siquiera pretendo arreglar el jardín de mi casa.
Ergo, no tengo mucho para decir tampoco.
Tal vez sólo sé y puedo decir
que la luz que proviene del punto alfa
es mi esperanza,
aunque no es fácil la fe para mí.
Por eso me atrevo
a pedirle una cosa:
rece alguna vez por mí.*

*Yo nací
cuando Usted ya escribía versos
y derramaba el bien por el mundo.
Señor,
me honra infinitamente
que Usted
me llame "señor".*

Odličja

Kar troje ustvarjalnih članov SKA je prejelo v preteklih mesecih razne nagrade:

- dne 8. februarja je **g. Božidar Fink** prejel iz rok Veleposlanika RS dr. Žgajnarja častni znak svobode Republike Slovenije, ki mu ga je podelil predsednik g. Milan Kučan za njegove zasluge pri uveljavljanju Slovenije v Argentini ter pri njegovem uspešnem delu kot prvi njen predstavnik tukaj.

- V mesecu maju je naš rojak iz Argentine, baritonist **g. Marko Fink** prejel od Academie Nationale du Disque Lyrique odlikovanje Grand prix International du Disque Lyrique Orphées d'Or (Zlati Orfej) za na ploščo posneti znameniti Schubertov ciklus Zimsko popotovanje.

- Dne 27. julija 1998 je od našega centralnega društva v Argentini Zedinjena Slovenija prejel "Priznanje za leto 1998" **g. prof. Alojzij Geržinič**, za njegovo neumorno in dolgoletno udejstvovanje kot šolnik, zlasti v letih našega begunstva in izseljenstva, kot so-organizator slovenskega šolstva na Tržaškem kot domobranski častnik, kot pisec in prevajalec številnih knjižnih izdanj, kot avtor neštetič člankov in razprav verske, kulturno in svetovnonazorske vsebine v našem tisku, kot kulturni organizator, predavatelj, pobudnik in sodelavec mnogih verskih in kulturnih organizacij in gibanj, kot priznani komponist in izvajalec odmevnih glasbenih stvaritev, in kot priznani mojster v kraljevi šahovski igri.

Vsem tem dobitnikom iz srca čestitamo!

Adios

(Slovo Matere)

*Adiós, hermana de los días buenos,
madre de mi vida,
el tiempo deshivana los nudos
y borra las huellas
más profundamente trazadas...*

*Tú me necesitabas y me esperabas,
la puerta de tu casa estaba abierta siempre
esperando que alguien venga a interrumpir
esa soledad...
¿Qué puedo decir ahora
de mis ausencias...?*

*Si yo hubiera sabido aquel día
que te veía por última vez
habría cambiado si fuera posible
años de mi vida
por prolongar el último beso,
el último adiós...*

Pismo iz Tokia pod zimskim nebom

(namenjeno Medu odnosno Glasu, v skladu z okoliščinami, ki jih v Tokiu ni mogoče predvidevati; tem manj, ker vsebuje pismo - poleg pesmi - pozitivno kritiko Meda 1997/3-4 in nenavadna vprašanja.)

Vprašanje k "pojasnilu" na zadnji strani Meda (1997/3-4): "katerega" v 4. vrsti se lahko nanaša tako na prevod kot na original v španščini (možno je, da je izšel prej kot slovenski tekst in je torej v tem smislu "španski original"); katerega je opravila ga. Milena Ahčin?

K španski pesmi pesnika g. Vinka Rodeta (Acuarela): Zadnjih šest verzov ima krasno melodično rimo: neposredno v colmar-dominar; posredno ali notranjo v teatro-embargo-logro-postro; pena-apenas; cósmico-solitario.

Tovrstna glasba besed me spominja besednih melodij pesnika Federico García Lorca (prim. Romancero Gitano). Španščina je melodičen jezik; kaj, ko bi g. pesnik skušal tudi v bodoče ustvarjati z ušesom malce v to smer? Možno je seveda, da je ta želja posledica melodije slovenskih pesmi v ušesih.

Stavki, ki sem si jih izpisal iz Meda 1997/3-4, ker se mi zdijo pomembni za dolgoročen spomin:

" /Še/ nekaj bo odločalo (mislim na ustvarjanje leposlovja, ki bi vabilo k branju in tudi čez leta še vedno privabljal): koliko se bodo znali upreti ne modernim, ampak modernističnim tokovom, koliko ne bodo zapadli KAR-KOLIZMU... koliko ne bodo padli v mreže propagatorjem kulture smrti, /ki hoče opravičevati/ prikaz sicer lahko estetsko dovršenega /zla/, ki pa negira zahtevo po avtonomnosti tistim, ki bi želeli kazati dobro." (Str. 171. Zorko Simčič: Literarni zapis v eksilu. Pripis, dodan v domovini 1997.)

" Zdomska književnost je uspela opraviti oboje: pred nami je seznam vrhunskih pripovednih del in v njih je srce slovenskega človeka. To dvojje je lahko v ponos vsem, avtorjem in zdomskemu občestvu." (str. 185. France Pibernik: K problematiki slovenskega zdomskega pripovedništva.)

" 'Z ljubeznijo nas vse zberite, požegnajte in pokopljite, tako bi radi počivali med vami in pri cerkvi spali.' (Str. 187. Dr. Helga Glušič: Poezija Karla Mauserja. Citat je iz Mauserjeve klasično lepe pesmi Mrtvi živim, ki ji ne morem odreči preroške vizije z ozirom na zgoraj citirano kitico. "Mrtvi" se nanašajo na pobite domobrancel.)

" /Ostaja/ obžalovanje, da ti /likovni zdomski/ umetniki - s svojo odprtostjo duha in zvestobo svobodnemu izražanju, predvsem pa z doslednostjo lastnemu prepričanju - niso mogli vplivati na domače ustvarjalce". (Str. 197. Verena Koršič Zorn: Likovno ustvarjanje v diaspori.)

" Za glavne vzroke /propadanja severnoameriških Indijancev/ Baraga navaja tri razloge. Najprej, da so jih priseljeni Evropejci prisilili, da se iz izredno rodovitih /pokrajin/ umaknejo v nerodovitne... severne pokrajine. Potem njihova nebrzdana vdanost žganim pijačam... Nazadnje pa še pogoste epidemije, katerih se niso znali... ubraniti." (Str. 216. Dr. Bruno Korošak: Religiozni in kulturni pomen slovenskih misijonarjev: škof Friderik Baraga.)

" /Vse/ in vsakršno znanje, ki ga ne preževa (moja opomba: najbrž pravilno "preveva") toplota pristne človečnosti, /je/ prav hitro mrtvo znanje". (Str. 234. Lev Detela: Spomini III.)

" Zlasti spočetka... smo rojake, ki so se poročali s tujerodci nekako izločali iz skupnosti... Tako smo jih silili, da so se še oddaljevali, namesto da bi njihove tujerodne druge pridobili za prijatelje slovenstva." (Str. 284. Vinko Brumen: Služba resnici. /Nadaljevanje./)

" Dodaja Žebot... 'Z Natlačenovo odklonitvijo /ostaja/ Ehrlichov predlog le še tragičen spomin slovenske narodnopolitične zasnove, ki ji ni bilo dano, da bi zaživela, ko je nastopil njen enkratni zgodovinski trenutek'. "(Str. 299. Marijan Eiletz: Kociprov veliki tekst.)

" /Besede, ki jih je general Rupnik/ govoril/ po ljubljanskem radiu/ 21. aprila 1945: 'Kar zadeva mene, bi rad poudaril, da bom v vseh okoliščinah... ostal z narodom in če bo usoda hotela, bom za ta narod v boju tudi rad padel.' "(Str. 302. Marjan Loboda: Koreferat.)

Opombe k zgoraj navedenim stavkom:

Pregledam, da naslednji "Slovar slovenskega knjižnega jezika" sprejme med svoja gesla (med "karkoli" in "karlist" II, 289) Simčičev neologizem "karkolizem". Z ozirom na kitico iz Mauserjeve pesmi "Mrtvi živim" rabim izraz "preroška vizija" ne v verskem pomenu (ki bi ga ne mogel dokazati), ampak v navadnem pomenu občevalne slovenščine; tako pravi SSKJ (V: 452) o viziji, da je "zaznava prostorsko ali časovno oddaljene stvari brez posredovanja čutnih organov"; o pridevniku "preroški" pa (IV: 41), da se nanaša na prerokovanje, se pravi glagolnik od prerokovati = vnaprej pripovedovati potek česa. Tega poteka se zdaj Slovenija 1998 zmeraj bolj zaveda.

Besede generala Rupnika "bom za ta narod v boju tudi rad padel" je treba primerjati z izjavami nekdanjih voditeljev KPS; kateri izmed njih je kdaj izjavil kaj podobnega - in stopil v bojujoče se vrste? Če me spomin ne vara, so se vsi držali v varnem ozadju.

Med 1997/3-4 je nov primer dragocene kulturne revije. Branje te revije pomeni bogatenje s kapitalom, ki je trdnješi od pezov in dolarjev, čeprav - se razume - brez slednjih ni mogoče prav izhajati: človek je utelešen duh. Takšna revija kot je Med predstavlja utelešene silnice duha. Med sicer izhaja v Argentini, a njegove silnice duha nagovarjajo vsakega Slovenca, tudi tistega v domovini. In prav zato, ker izhaja izven domovine, daleč izven domovine, se mi zdi, da diši po prostornem svetu. Zdrav človekov duh potrebuje prostornih in časovnih razsežnosti. Ker je - duh.

Prisrčen pozdrav!

Tvoj daljnovzhodni bralec.

Klasmir Kos.

Spoštovana gospa Ahčin!

S svojim pismom od 27. jan. t.l. ste me zares razveselili, Boglonaj! Hvala Vam za vso ljubeznivost, ki ste jo bili izkazovali Kosovim v Mariboru; Vaš opis tedanjih dogodkov mi je prava dragocenost.

Tudi se imam zahvaliti posebni Božji Previdnosti, da sem živ in zmožen pisati to pismo: nacisti so me hoteli odvleči v Dachau, pa me je rešil sam general Rupnik; komunisti so me dvakrat postavili na listo smrti, a sem jim lahko ušel, enkrat v zares izrednih okoliščinah, tako-rekoč deset minut pred ustrelitvijo... Štejte si v čast, da je Vaš brat eden izmed slavnih slovenskih mučencev! Nekoč jih bo Cerkev slovesno priznala.

Mama me je čakala, a ker mi niso vrnili državljanstva o pravem času, sem lahko obiskal le njen grob pred dvema letoma - to je, po 54 letih bega iz Maribora. Boglonaj za dovoljenje g. Janežiču!

Čestitam Vam, da imate pogum in srce, da pomagate Medu do življenja! Vsak prvi petek prosim sv. Frančiška Saleškega, da intervenira za SKA "tam zgoraj". Da je delo za božje kraljestvo med nami - tudi kulturno delo spada vanj - nekaj, kar poteka brez težav, pa ni nikjer

zapisano v Sv. pismu. Da Vas ne bo preveč strah, Vas od
jutri 11. februarja naprej, vključim v svojo **dnevno** sv.
mašo, tudi še potem, ko Vas ne bo več strah.

Prisrčen pozdrav!

Vaš vdani

Klaunir K.

P.S. Se razume, da rad nadaljujem sodelovanje. Za vsako
kritiko bom hvaležen!

P.S.2: Od februarja t.l. imamo poenostavljeno poštno
značko: S.J. HOUSE, TOKYO 102-8571.

Kulturni večeri

Kulturni večeri ki so bili:

29. novembra 1997 je **dr. Andrej Bajuk** predaval o temi
PREOBRAZBA SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA.
Predavatelj je predstavnik Medameriške banke za razvoj
v Parizu, obenem pa se tudi zanima za razvoj gospodar-
stva v Sloveniji. Njegovo predavanje je bilo zastavljeno glo-
boko in je v njem analiziral napake in potrebe slovenske
ekonomije.

13. decembra 1997 je v mali dvorani razstavila svoja likovna
dela **ga. Tilka Močnik**, mlada slikarica iz Buenos Airesa.
Slikarico je predstavila dr. Kati Cukjati in opozorila za
zanimivo tematiko, ki jo je obravnavala, predvsem pa
reliefe iz življenja argentinskih malih ljudi in folkloristike
velemesta.

Istčasno je predstavil svojo novo knjigo pesmi **MESTO**
PRISTAN Tone Rode iz Argentine. Pesnik je priznan že
v Sloveniji. Njegove pesmi, v katerih opazuje življenje in
utrip velemesta, v katerem živi, je predstavil in ocenil
Tine Debeljak, ki je z recitatorko Pavči Maček Eiletezo
predstavil nekaj značilnih pesmi.

SPOROČILO

Cenjeni naročniki, bralci in prijatelji!

Odbor Slovenske kulturne akcije je od-
ločil, da bo začeni z letnikom 1998 znižal naroč-
nino za svojo periodično publikacijo **MEDDOBJE**
na vsoto **30,-USD** letno. Izšle bodo predvidoma, kot
zadnja leta, dve dvojni številki. Kljub temu bomo
hvaležni za vsak mecenski dar, da krijemo visoke
poštne in druge stroške. Namen te pocenitve je le
ta, da se naš zdomski kulturni tisk približa čim-
večjemu številu rojakov.

Druga odločitev pa je bila, da se bo po-
večala naklada za naš informativni bilten **GLAS** z
namenom, da se razdeljuje brezplačno. Upamo, da
se bo s tem razširilo in poživelo zanimanje za slo-
vensko kulturo v najširših plasteh Slovencev v
diaspori, predvsem med mlajšimi rodovi.

ODBOR

28. februarja 1998 je predaval pri SKA gost iz Ljubljane,
ravnatelj Škofovskih zavodov v Šentvidu **prof. Jože**
Mrakar. V njegovi predstavitvi **NAŠE IN VASE ŠOLE** je
prikazal rast in delo sedanjih verskih šol v Sloveniji, težave,
s katerimi se morajo boriti in upanje v prihodnost.

20. maja 1998 je predaval pri SKA gost iz Slovenije **dr.**
Andrej Vovko, iz Znanstveno raziskovalnega centra
SAZU, pod naslovom **SLOVENSKI ADVENT**. Orisal je
najvažnejše zgodovinske dogodke, ki so odločilno vplivali
na kulturo, narodno zavest in duhovnost slovenskega
naroda.

13. junija 1998 je v veliki dvorani Slovenske hiše razstavljalo
devet slovenskih umetnikov iz Argentine. Na tej veliki in
dobro obiskani razstavi so svoja dela predstavili **Ivan**
Bukovec, **Andrejka Dolinar**, **Helena Klemenc**, **Tone**
Kržišnik, **Andrej Makek**, **Tilka Močnik**, **Adriana Omahna**,
Veronika Šparhagl in **Milan Volovšek**. Razstavo je odprl
predsednik SKA arh. Marijan Eiletz, ki je tudi orisal pomen
likovne umetnosti v človekovi zgodovini. Razstava je bila
odprta še v nedeljo 14. junija in še deloma prikazana na
praznik slovenske državnosti, dva tedna kasneje.

18. julija 1998 je pel v veliki dvorani Slovenske hiše basist
Janez Vasle ki zadnja leta nastopa v Ljubljanski Operi in
prireja samostojne koncerte v Ljubljani, pa tudi je že izdal
svoje pesmi na treh zgoščenkah. Njegov nastop je bil raz-
deljen na nemške, argentinske, in slovenske samospeve,
zadnji del pa je bil posvečen arijam. Pri klavirju ga je
spremljala pianistka Haydee Trinka.

1. avgusta 1998 je predaval univ. prof. **dr. Andrej Fink**
o temi **POMEN IN MEJE GLOBALIZACIJE**. Zelo zani-
mivo, globoko in izčrpno predavanje se je dotikalo
danes aktualnega problema, ki ga je iz zgodovine in se-
danosti razložil predavatelj in ga posplošil na širše
območje kot zgolj ekonomijo.

8. avgusta 1998 je **Gledališka skupina Slovenske vasi**
predstavila v okviru SKA v Slovenski hiši Molièrovo igró
Scapinove zvijače, ki jo je pred tedni predstavila v Sloven-
ski vasi. Veselo je občinstvo pozdravilo mlado skupino in
režiserja, ki obljublja nove uspehe v slovenski igralski
in gledališki skupnosti.

RADIO

Vsako soboto opoldne, med 12. in 13. uro, imamo v Buenos
Airesu priliko poslušati radijsko oddajo pod naslovo
"Okence v Slovenijo", preko postaje Radio Buenos Aires,
AM 1350 KH, ki jo upravlja "Equipo siete". Med drugimi
zanimivostmi je posebne omembe vreden kulturni del
programa, ki ga v španskem jeziku pripravlja **Mirko Vasle**,
v katerem vsakič obravnava po enega izmed slovenskih
kulturnikov. Kot zanimivost naj povemo, da ta kulturni
ciklus vključuje domače, zamejske in zdomske ustvarjalce.

Mecenstvo

Izdanje pesniške zbirke **Toneta Rodeta MESTO PRISTAN**
so omogočili mecenski darovi: Keramika Oven (Arg.)
\$ 300,-, N.N. (Slo.) \$400,-, N.N. (Arg.) 500,-, N.N. (Arg.)
\$50,-.

Vsem dobrotnikom prisrčna hvala!

CORREO ARGENTINO	TARIFA REDUCIDA CONCESION 232
Y SUS 6 CORRE CENTRAL	R. P. I. 201682

GLAS je glasilo Slovenske kulturne akcije. GLAS es propiedad de la Acción Cultural Eslovana. Ramón L. Falcón 4158. (1407) Buenos Aires, Argentina. Urejuje ga odbor, pod koordinacijo tajništva. Director: la Comisión directiva bajo la coordinación del secretario. Tisk / Impreso en: Editorial Bóruga del Centro Misional Bóruga. Colón 2544. (1826) Remedios de Escalada, Buenos Aires, Argentina. Izhajanje GLASA SKA denarno podpira Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. Vsa nakazila na ime in naslov: Alojzij Rezelj, Ramón L. Falcón 4158. (1407) Buenos Aires, Argentina.